

مقاله اصلی

پدیدارشناسی خودسوزی در میان زنان با تجربه ازدواج خون‌بس: مورد مطالعه قوم بختیاری، استان خوزستان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۶/۱۲ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴

خلاصه

مقدمه

هدف از پژوهش حاضر پدیدارشناسی خودسوزی در میان زنان با تجربه ازدواج خون‌بس بود.

روش کار

روش پژوهش حاضر کیفی از نوع پدیدارشناختی بود. نمونه مورد مطالعه شامل ۳۰ نفر از زنان متأهل ۱۸ تا ۵۰ سال استان خوزستان با تجربه خودسوزی در سال ۱۳۹۹ بودند که ازدواج آنها براساس خون‌بس انجام گرفته بودند که به روش نمونه‌گیری هدفمند تا حد اشباع انتخاب شدند. سپس با آنها مصاحبه نیمه-ساختاریافته به عمل آمد، در نهایت مصاحبه‌ها کلمه به کلمه پیاده‌سازی شده و به روش پدیدارشناسی تفسیری تأویلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج

در این مطالعه ۳ مضمون اصلی و چند مضمون فرعی شناسایی شد: (۱) هیجانات، همچون خشم، حقارت، تنفر و ناامیدی؛ (۲) ارتباط با آشنایان، همچون ارتباط با خانواده همسر، ارتباط با دوستان و خویشاوندان و ارتباط با خانواده خود و (۳) ارتباط با همسر، همچون رابطه عاطفی، رابطه جنسی و رابطه فیزیکی.

نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌ها می‌توان گفت خودسوزی تحت تأثیر ویژگی‌های ارتباطی و هیجانات رابطه زناشویی قرار گرفته است؛ لذا ضروری است برای افراد با ازدواج اجباری دارای مشکلات روان‌شناختی، یک سیستم حمایتی فراهم شود.

کلمات کلیدی

خودسوزی، ازدواج خون‌بس، زنان

پی‌نوشت: این مطالعه فاقد تضاد منافع می‌باشد.

زهرا غفارنژاد^۱

فاطمه طهماسبی*^۲

محمد متقی نیا^۳

فریبا باقرزاده^۴

هدی علی زاده^۵

^۱ گروه، مشاوره خانواده، دانشگاه هرمزگان، هرمزگان، ایران.

^۲ گروه روانشناسی عمومی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

^۳ گروه مشاوره خانواده، دانشگاه پیام‌نور، اصفهان، ایران.

^۴ گروه مشاوره، واحد خمینی شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، خمینی شهر، ایران.

^۵ گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

* گروه روانشناسی عمومی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

Email: fatahmasebi2000@gmail.com

مقدمه

اقوام سرزمین ایران، سوای از وجوه مشترک فرهنگی و ملی دارای آداب و رسوم متفاوتی هستند. اقوام در درون خود، متناسب با بافت اجتماعی، فرهنگی و شیوه زیست خود، سنت-های ویژه‌ای را برای تعامل و ارتباط با یکدیگر دارند (۱). نمونه‌های بارز این سنت‌های قومی در اعیاد، مراسم بومی و دینی، اختلاف‌ها، پیوندها و صلح و سازش نمایان شده و وجه عینی می‌یابند (۲). از آداب و رسوم سنتی در میان مردمان بختیاری پدیده‌ی خون‌بس است (۳). خون‌بس که با نام‌های «خون‌بری» یا «خون‌بها» نیز شهرت دارد؛ رسم دیرینه‌ای که وجود و رواج آن در میان دیگر اقوام ایرانی نیز به اشکالی مشابه یافت می‌شود (۴). خون‌بس، نوعی پیمان صلح برای پایان دادن به درگیری و نزاع میان دو گروه از اقوام است که به سبب زخمی شدن یا مرگ یک یا چند نفر یا وارد شدن خسارت قابل توجه و یا بروز مسائل اخلاقی و زناشویی، با یکدیگر درگیر شده یا قطع رابطه کرده‌اند (۵). این رسم، به واسطه قراردادهای سنتی کتبی یا شفاهی برای پرداخت دیه و خسارت و نیز جلوگیری از تداوم درگیری و خون‌ریزی بیشتر و برقراری آشتی میان طوایف شکل می‌گیرند (۶). در این پدیده، بنابر تصمیم بزرگان ایل، طایفه و یا ایلی که مقتول از آن‌ها است یا خسارت دیده هستند و یا در مسائل اخلاقی و جنسی، مورد تعدی قرار گرفته‌اند، در کنار دریافت اموال منقول یا غیرمنقول از متعدیان، دختری از خانواده یا نزدیکان طایفه مقابل را به عقد یکی از فرزندان و یا بستگان خود در می‌آورند (۷). لکن واضح است که این سبک وصلت نمونه‌ای از ازدواج اجباری و منافی حقوق زن تلقی گردیده و حسب قوانین و مقررات جاری کشور نیز مهمل قانونی ندارد و برخلاف اصل مادر قانونی بودن جرم و قانونی بودن مجازات می‌باشد (۲). این عوامل موجب

می‌شود که زنان گرایش بیشتری به رفتارهای خودآسیب‌رسان مانند خودکشی داشته باشند تا بتوانند هیجانات و تنش‌های درک شده خود را کاهش دهند. به عبارتی رفتار خودسوزی یکی از رفتارهای رایج خودکشی در زنان در مانده از مشکلات زناشویی و هیجانی در برخی از مناطق جغرافیایی با ازدواج اجباری است (۸).

خودکشی یکی از آسیب‌های اجتماعی است که در بیشتر جوامع دیده می‌شود. امیل دورکیم سدر اثر معروف خود به نام خودکشی، آن را پدیده‌ای اجتماعی به شمار آورده و چنین تعریف می‌کند: خودکشی عبارت است از هر نوع مرگی که نتیجه مستقیم یا غیرمستقیم کردار مثبت یا منفی خود قربانی است که از نتیجه عمل خویش آگاه بوده و می‌دانسته است که می‌بایست به همین نتیجه برسد (۹). آمارها نشان می‌دهد که نرخ خودکشی در جهان به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت، ۱۶ نفر است؛ در حالی که ۶۰ درصد موارد خودکشی در آسیا رخ می‌دهند. ایران یکی از کشورهایی است که از نظر میزان خودکشی با همه روش‌ها، با برآورد بروز ۶ نفر در ۱۰۰ هزار نفر، در گروه کشورهای با میزان پایین رده‌بندی می‌شود (۱۰). با وجود این، مطالعات همه‌گیرشناسی خودکشی در ایران طی دو دهه اخیر نشان داده است که خودکشی و اقدام به آن رو به افزایش است (۱۱). روش‌ها و شیوه‌های خودکشی نیز در زنان متفاوت است. بر این اساس در مناطق شهری، استفاده از قرص و مواد شیمیایی، حلق آویز کردن، پرتاب از بلندی و خودزنی از شایع‌ترین شیوه‌های خودکشی زنان است. در مقابل در مناطق روستایی، شایع‌ترین روش‌های خودکشی برای زنان، خوردن

سیستم‌های حمایتی کارآمد، بیشتر در معرض خطر خودسوزی قرار دارند (۱۹-۱۷). به عبارتی سنت‌های فرهنگی و اجتماعی و همچنین زندگی طایفه‌ای و نگاه سنتی به زنان در روستاهای مطالعه شده تنگنمایی را به وجود آورده که به طرق مختلف در شکل‌گیری و زمینه‌سازی افکار مرتبط با خودسوزی نقش دارد؛ به طوری که به رغم ورود برخی تغییرات و نگرش‌های نو به روستاها، این رسوم بر جایگاه و نقش سنتی زنان تأکید دارند. از جمله می‌توان به سنت‌های مرتبط با ازدواج و طلاق، تقلید و همانندی اشاره کرد. لذا می‌توان گفت که آن دسته از عوامل و رسوم فرهنگی که بیش از همه با جایگاه زنان در ارتباط هستند، خطر خودسوزی را افزایش می‌دهند (۱۰- ۲۰- ۲۲- ۲۱). با توجه به مطالب ذکر شده، این پژوهش قصد دارد با روشی پدیدارشناسانه و براساس تجربه زیسته زنان بختیاری استان خوزستان از خودسوزی به تفسیر واقعیت موجود بپردازد و به دنبال پاسخ گویی به این پرسش است که تجربه زنان از اقدام به خودکشی به روش خودسوزی چیست و دلایل آن کدام هستند؟

سم خصوصاً سموم دفع آفات نباتی، خودسوزی و دیگر گزینه‌ها می‌باشد (۸).

خودسوزی به عنوان یکی از شیوه‌های مهلک و زجرآور خودکشی، عمل خودتحمیلی سوزاندن عمدی است (۱۲). با وجود میزان نسبتاً پایین کل خودکشی‌ها در ایران، میزان ۲/۳ برای هر ۱۰۰ هزار بین سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۳ برای خودسوزی در بعضی مناطق ایران ثبت شده است که بین بالاترین میزان‌ها در جهان قرار دارد. برخی گزارش‌ها حاکی از آن است که ۷۰ درصد همه ارتکاب‌های موفقیت‌آمیز خودکشی‌ها در ایران از طریق خودسوزی انجام شده‌اند (۱۳). در واقع این روش علاوه بر احتمال زیاد مرگ و میر، حتی در صورت زنده ماندن، نقص عضو و تغییرات ظاهری را به دنبال خواهد داشت که موجب رنج و ناراحتی فرد و اطرافیان او می‌شود (۱۴). در واقع این روش هم برای فرد قربانی و هم برای شاهدان و اطرافیان روشی دردناک است و مسأله‌ای هزینه‌بر از لحاظ فردی و اجتماعی محسوب می‌شود (۱۵).

در ایران آمار کلی و گویایی از موارد اقدام به خودسوزی و درصد مرگ و میر آن وجود ندارد و مطالعات انجام شده محدود به یک یا چند مرکز اصلی سوانح سوختگی در شهرهای بزرگ می‌باشد. بر اساس این مطالعات، خودسوزی یکی از روش‌های شایع خودکشی در ایران است که در استان‌های غربی و جنوبی کشور و در بین زنان شایع‌تر است (۱۶). خودسوزی در ایران، اغلب توسط کسانی انجام می‌گردد که به هیچ نوع سیستم حمایتی دسترسی نداشته و تمام اقدامات انجام شده آنها جهت رسیدن به هدف، که معمولاً رهایی از یک وضعیت آزاردهنده می‌باشد، بی‌نتیجه مانده است (۸). در این میان زنان به دلیل وضعیت خاص جنسی، انتظارات جامعه از جنس زن (قبول هر گونه ناهنجاری، خشونت، سختی و عذاب در محیط خانواده جهت تداوم زندگی زناشویی) و عدم وجود

روش کار

همچنین لازم به توضیح است که، به منظور اعتباریابی سؤالات مصاحبه و تکرار پذیری کدها از روش بازآزمایی و شاخص ICC استفاده شد. سؤالات مصاحبه بعد از یک هفته برای ۱۵ نفر از شرکت کنندگان تکرار شد و مقدار این شاخص ۰/۹۶۲ (P<0/005) به دست آمد که نشان دهنده تکرارپذیری بالای آن است. همچنین برای بررسی تعیین روایی محتوایی سؤالات مصاحبه، سؤالات در اختیار گروه پانل (تعداد ۱۰ نفر از روانشناسان و اساتید دانشگاه) قرار دادیم. بطوری که امکان قضاوت دقیق اعضا بر اساس ضرورت اجزای ابزار فراهم باشد و از آنها خواسته شد که نظر خود را درباره هر سوال در مقایسه قضاوتی (ضروری، مفید اما غیرضروری و غیرضروری) که تعیین شده است لحاظ نمایند. برای تعیین شاخص روایی محتوایی (CVI) سؤالات مصاحبه، که از میانگین شاخص های CVR بدست می آید و نشان دهنده جامعیت قضاوت های مربوط به روایی یا قابلیت اجرای سؤالات مصاحبه است، این شاخص محاسبه گردید و مقدار ۰/۷۳ بدست آمد. با توجه به اینکه میزان شاخص روایی محتوایی مقدار ۰/۷۳ است بنابراین روایی محتوایی سؤالات مصاحبه نیز مورد تأیید است.

روش پژوهش حاضر کیفی از نوع پدیدارشناختی بود که در آن پدیدارشناسی خودسوزی در میان زنان با تجربه ازدواج خون‌بس مورد بررسی قرار گرفت. شرکت کنندگان در پژوهش حاضر شامل زنان متأهل ۱۸ تا ۵۰ سال استان خوزستان (قوم بختیاری) با تجربه خودسوزی در سال ۱۳۹۹ بودند که ازدواج آنها برای خون‌بس انجام گرفته است. در این پژوهش به روش نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۳۰ نفر به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. در ابتدای مصاحبه از زنان، جلب رضایت آگاهانه شرکت کنندگان و دادن اطلاعات الزم به آنها انجام گرفت و پس از جمع‌آوری اطلاعات دموگرافیک، سؤالات مصاحبه به شکل نیمه‌ساختاریافته درباره خودسوزی مطرح گردید. در این شیوه هنگامی که پاسخ‌ها به حالتی از تکرار و اشباع برسد، تعداد آزمودنی‌ها به حد نصاب رسیده است که در این پژوهش این اشباع با ۳۰ آزمودنی صورت گرفت. میانگین زمان مصاحبه‌ها ۳۰ دقیقه، کمینه ۲۵، بیشینه ۵۰، انحراف استاندارد ۷/۲۵ بود. مصاحبه‌ها با اطلاع و اجازه مصاحبه‌شوندگان ضبط شد، سپس کلمه به کلمه پیاده‌سازی شده و در نهایت به روش پدیدارشناسی تفسیری تأویلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج

در این پژوهش تعداد در شرایط سنی، دارای تحصیلات و دارای فرزند بودند. همچنین نفر بیان کردند که سابقه اقدام به خودکشی از طریق قرص، خودسوزی و راه‌های دیگر را داشته‌اند.

جدول ۱. اطلاعات دموگرافیک و توصیفی شرکت کنندگان در پژوهش

متغیر	مؤلفه	فراوانی	درصد
سن	زیر ۲۰ سال	۱۰	۳۳/۳
	۲۰-۲۵ سال	۱۰	۳۳/۳
	۲۶-۳۰ سال	۲	۶/۷
	۳۱-۳۵ سال	۲	۶/۷
	۳۶-۴۰ سال	۲	۶/۷

۶/۷	۲	۴۱-۴۵ سال	
۶/۷	۲	۴۶-۵۰ سال	
۶۶/۷	۲۰	ابتدایی	
۱۶/۷	۵	راهنمایی	
۶/۷	۲	دبیرستان	تحصیلات
۳/۳	۱	دیپلم	
۳/۳	۱	فوق دیپلم	
۳/۳	۱	لیسانس	
۲۳/۳	۷	بدون فرزند	
۶/۷	۲	یک فرزند	
۴۳/۳	۱۳	دو فرزند	تعداد فرزند
۲۳/۳	۷	سه فرزند	
۳/۳	۱	چهار فرزند	
۱۳/۳	۴	۱-۵ سال	
۴۳/۳	۱۳	۶-۱۰ سال	اختلاف سنی با همسر
۳۰/۰	۹	۱۱-۱۵ سال	
۱۳/۳	۴	۱۶-۲۰ سال	
۱۳/۳	۴	ندارد	
۶۰/۰	۱۸	قرص و مسمومیت	
۶/۷	۲	دار زدن	سابقه رفتارهای خودآسیب‌رسان
۳/۳	۱	خودسوزی	
۱۶/۷	۵	سایر	

۲) ارتباط با آشنایان

این مؤلفه اصلی شامل درون‌مایه‌های فرعی ارتباط با خانواده همسر، ارتباط با دوستان و خویشاوندان و ارتباط با خانواده خود است. مفاهیم اولیه در ارتباط با ارتباط با خانواده همسر شامل عدم دریافت حمایت عاطفی از آنها، رابطه پرتنش بین زنان و خانواده همسر بود که در مصاحبه‌ها زنان کدهای ۲، ۶، و ۷ در ارتباط با خودسوزی خود بیان کردند. مفاهیم اولیه در ارتباط با دوستان و خویشاوندان شامل محدودیت رابطه با دوستان و خویشاوندان بود که در مصاحبه‌ها زنان کدهای ۳، ۱۴ و ۲۳ در ارتباط با خودسوزی بیان کردند. همچنین مفاهیم اولیه ارتباط با خانواده خود شامل دوری از خانواده و محدودیت رابطه با خانواده خود بود که در مصاحبه‌ها زنان کدهای ۲۷، ۳۰، و ۱۲ در ارتباط با خودسوزی خود بیان کردند.

۳) ارتباط با همسر

این مؤلفه اصلی شامل درون‌مایه‌های فرعی رابطه عاطفی، رابطه جنسی و رابطه فیزیکی بود. مفاهیم اولیه در ارتباط با رابطه عاطفی شامل عدم درک متقابل، مشکل در گفتگو، رابطه سطحی و عدم همدلی، عدم صمیمیت و عدم علاقه نسبت به همسر (مرد نسبت به زن و بالعکس) بود که در مصاحبه‌ها زنان با کدهای ۱۰، ۹ و ۱۱ بیان کردند. مفاهیم اولیه در ارتباط با رابطه جنسی شامل نارضایتی از رابطه جنسی (عدم تمایل به برقراری رابطه جنسی زن با مرد و بالعکس-ارتباط جنسی اجباری) بود، که زنان با کدهای ۱۷، ۲۱ و ۲۲ و ۲۶ بیان کردند. همچنین مفاهیم اولیه در ارتباط با رابطه فیزیکی شامل عدم جذابیت همسر (زن برای مرد و مرد برای زن) و نبودن محبت فیزیکی بین زوجین (در آغوش گرفته شدن و نوازش) بود که در زنان با کدهای ۲۶، ۲۸ و ۱۶ و ۱ بیان کردند.

نتایج نشان داده است که بیشتر شرکت‌کنندگان در بازه سنی زیر ۲۵ سال با فراوانی ۲۰ نفر (معادل ۶۶/۷ درصد)، دارای تحصیلات ابتدایی با فراوانی ۲۰ نفر (معادل ۶۶/۷ درصد)، دارای دو فرزند با فراوانی ۱۳ نفر (معادل ۴۳/۳ درصد)، با ۶ تا ۱۰ سال اختلاف سنی با همسر با فراوانی ۱۳ نفر (معادل ۴۳/۳ درصد) و با سابقه اقدام پیشین به آسیب به خود با قرص و مسمومیت با فراوانی ۱۸ نفر (معادل ۶۰ درصد) بودند.

در این مطالعه ۳ مضمون اصلی در ارتباط با خودسوزی شامل هیجانات، ارتباط با آشنایان و ارتباط با همسر استخراج شد.

۱) هیجانات

این مؤلفه اصلی شامل درون‌مایه‌های فرعی خشم، حقارت، تنفر و ناامیدی است. همچنین مفاهیم اولیه در ارتباط با خشم شامل واکنش‌های فیزیولوژیکی، تحریک‌پذیری (پرخاشگری) کلامی و فیزیکی از سوی همسر، خشم نسبت به مرد و نداشتن استقلال بود که در مصاحبه‌ها زنان کدهای ۴، ۸ و ۵ در ارتباط با خودسوزی خود بیان کردند. مفاهیم اولیه در ارتباط با حقارت شامل عزت‌نفس پایین، سرزنش شدن و تحقیر از سوی همسر و خانواده وی بود که در مصاحبه‌ها زنان کدهای ۱۰، ۱۵ و ۲۰ در ارتباط با خودسوزی خود بیان کردند. مفاهیم اولیه در ارتباط با تنفر شامل احساس تنفر از همسر، تنفر نسبت به خود، دریافت احساس کینه‌توزی از سوی همسر و خانواده وی و کینه زنان نسبت به همسر و خانواده وی بود که در مصاحبه‌ها زنان با کدهای ۱۱، ۱۲ و ۱۶ بیان کردند. همچنین مفاهیم اولیه در ارتباط با ناامیدی شامل احساس بی‌انگیزگی، مورد غفلت واقع شدن، بی‌پناهی و زندگی اجباری بود که در مصاحبه با زنان کدهای ۱، ۴، ۶، ۱۰، ۲۸، ۲۹ و ۳۰ در ارتباط با خودسوزی خود بیان کردند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر پدیدارشناسی خودسوزی در میان زنان با تجربه ازدواج خون‌بس بود. نتایج نشان داده است که در این بررسی سه مضمون اصلی هیجانات، ارتباط با دوستان و آشنایان و ارتباط با همسر استخراج شده است. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهشی گاریساو همکاران (۲۰۲۲) (۱۷)، استفسون و همکاران (۲۰۲۲) (۱۹)، علی و الفونسو (۲۰۲۱) (۱۸)، سیمونیت و همکاران (۲۰۲۰) (۱۲)، عنایت و همکاران (۱۴۰۱) (۱۶)، رضایی‌نسب و همکاران (۱۴۰۰) (۸)، رضائیان (۱۳۹۵) (۱۳) و کشفی و همکاران (۱۳۹۳) (۱۵) همسو است که بیان کردند خودسوزی با مشکلات خانوادگی، نشانه‌های فرهنگی و آسیب‌های اجتماعی در افراد همراه است.

خون‌بس نوعی دیه عشایری برای رفع نزاع‌های فردی و جنگ‌های طایفه‌ای است که در حال حاضر اجرای آن نسبت به گذشته بسیار کم شده است. در عین حال در برخی از مناطق روستایی و فرهنگ عشایری همچنان بر حفظ فرهنگ دیرینه خون‌بس تاکید می‌شود؛ تا از این طریق بتوان میان دو طایفه سازش برقرار کرد و از کشتارهای آتی جلوگیری کرد. قربانیان خون‌بس زنان و دخترانی هستند که به نوعی ناچار به ازدواج اجباری می‌شوند که خون‌صلح ایجاد شود. اغلب این زنان پس از ورود به خانواده همسر حمایت عاطفی و احترام لازم را دریافت نمی‌کنند و از سوی دیگر گاهی با خشونت خانواده فرد و یا حتی با پرخاشگری همسر و نزدیکان وی روبه‌رو می‌شوند (۱۸). پذیرفتن تقدیر اجباری خون‌بس موجب می‌شود که این زنان اغلب مانند در زندگی را به ترک کردن آن ترجیح دهند. با توجه به آنچه پژوهش حاضر نشان داده است وجود مشکلات هیجانی و ارتباطی زن ضمن قرار گرفتن در چنین ازدواجی و عدم امکان بازگشت به خانواده مبدا موجب می‌شود که افراد

احساس ناامیدی و ناتوانی زیادی را تجربه کنند. خشم از شرایط پیش آمده و ناتوانی فردی موجب کاهش احساس عزت‌نفس در زنان می‌شود. از سوی دیگر احساس تحقیر و سرزنشی که در خانواده مقتول به وی منتقل می‌شود زمینه‌ساز کینه‌توزی را در فرد ایجاد می‌کند. اغلب این زنان با احساس تنفیری که نسبت به اطرافیان خود دارند با درونی کردن این احساس به خود آسیب می‌زنند تا از این طریق بتوانند از تقدیر اجباری که برای آنها رقم خورده است رهایی یابند. از سویی دیگر اغلب زنان با کوچ کردن به طایفه جدید به دلیل ازدواج اجباری خون‌بس استقلال کمتری نسبت به زنان دیگر دارند و رفت و آمدها و حمایت‌های عاطفی آشنایان و خانواده خود را نیز به دلیل محدودیت وضع شده از دست می‌دهند. این عوامل موجب افزایش ناامیدی و خشم نسبت به شرایط پیش آمده در فرد می‌شود. همچنین گاهی ارتباط با همسر نیز به دلیل ازدواج اجباری خون‌بس رابطه عاطفی و احساسی بین دو نفر با تنش همراه می‌شود. از سویی دیگر این تنش در رابطه درک و صمیمیت بین زن و شوهر را با چالشی جدی مواجه می‌کند. عدم تمایل به چنین ازدواجی در زن‌ها موجب نارضایتی جنسی خواهد شد و اغلب روابط جنسی و عاطفی زن و شوهر صرفاً بر اساس فرهنگ و عرف انجام می‌شود و علاقه در این رابطه تا مدت‌ها وجود ندارد. پذیرش این شرایط برای زنان دشوارتر از مردان است؛ به گونه‌ای که تشدید هیجانات منفی موجب می‌شود که برای رهایی از این هیجانات به شدیدترین شکل ممکن به خود آسیب بزنند تا بتوانند از این طریق خشم خود را نیز متوجه دیگران کنند. خودسوزی و خودکشی رایج در برخی از مناطق است که افراد اغلب با یادگیری از دیگران این راه را برای رهایی از زندگی پر تنش انتخاب می‌کنند. از این رو انتظار می‌رود که در مناطق عشایری و روستایی که خودکشی به روش خودسوزی در افراد رواج بیشتری دارد با احساس ناامیدی اغلب زنان خودسوزی را به

عنوان یکی از راه های رهایی از هیجانات منفی و برای دریافت کمک خواهی از دیگران انجام می دهند. به عبارتی خودسوزی فریاد بلند زنان برای اعتراض به تقدیر زنانگی خون بس است که تحت فشار اجبارهای فرهنگی و قبیله ای قرار گرفتند.

References

- Namian F, Nomads T, Salehi Horiye S, and Seifi M. Bloodshed in Iran's traditional culture: a functionalist analysis from Durkheim's perspective. *Iranian People's Culture*. 2019 ; (60), 107-130. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1710828/%D8%>.
- Mohammadifard B. Approach on mediation and khon bass in the field of women delinquency in criminal justice system of Iran. *Women Studies*. 2021; 12(37), 173-190. doi: 10.30465/ws.2021.36166.3284
- Sultanpour A. Study and investigation of Iranian traditional penal institutions in Bakhtiari people. *Iranian Studies*. 2018; (14), 89-106. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1607309/%D9%85%D8%B7%D8%>.
- Arjmandi G, and Noroozi A. Conflict Resolution among the Bakhtiaris of Izeh: Blood Feuds and Khonbas. *Journal of Social Problems of Iran*. 2010; 1(1). https://ijsp.ut.ac.ir/article_20744.html?lang=fa.
- Nurbakhsh Mohammad A. Investigating traditional ways of resolving disputes caused by murder and other conflicts in Delfan. The second international research conference in science and engineering 2015. <https://civilica.com/doc/617719/>.
- Nurbakhsh M A. Investigating traditional ways of resolving disputes caused by murder and other conflicts in Delfan. The second international research conference in science and engineering. 2015. <https://civilica.com/doc/617719/>.
- Khanmohammadi K, and Ehsani H. Anthropological Study of the Phenomenon of "Khunbas" in the Seydun Region of Khuzestan. *Journal of Islam and Social Studies*. 2018 ;6(21), 140-169. doi: 10.22081/jiss.2018.66171
- rezaeiasab Z, and Jamili Kohne Shahri F. Analysis of Meaning; Reasons and Consequences of Self-Immolation from the Perspective of Women Activists. *Journal of Social Problems of Iran*. 2021; 12(1), 305-335. doi: 10.22059/ijsp.2021.84974
- Imran N, Naveed S, Rafiq B, Tahir S M, Ayub M, and Haider I I. Pattern of Adolescent Suicides in Pakistan: A content analysis of Newspaper reports of two years. *Pakistan Journal of Medical Sciences*. 2023; 39(1). <https://doi.org/10.12669/pjms.39.1.6851>.
- Bagheri R, rezapour D, and ghafarinasab E. The lived experience of women survivors of self-immolation in Kohnani district of Kohdasht city. *Woman in Development & Politics*. 2019; 17(2), 325-348. doi: 10.22059/jwdp.2019.271017.1007541
- Rezaei A, Khodadadi Z, and Mirmohamadi L. On the Relationship between abused spouses' dysfunctional thoughts and the tendency towards suicidal thoughts. *Quarterly Journal of Women and Society*. 2011; 2(7), 123-138. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20088566.1390.2.7.7.0>.
- Simonit F, Da Broi U, and Desinan L. The role of self-immolation in complex suicides: a neglected topic in current literature. *Forensic science international*. 2020; (306), 110073. <https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2019.110073>
- Rezaeian M. A narrative review on epidemiology of self-immolation. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*. 2016; 15(6), 563-574. <http://journal.rums.ac.ir/article-1-3117-fa.html>
- Papadodima S A, Karakasi M V, Pavlidis P, Nastoulis E, Fragkou K, Dimitriou K, and Spiliopoulou C. Self-immolation Suicide in Greece: A Forensic Psychiatric Autopsy Study between 2011 and 2019. *Journal of forensic sciences*. 2020; 65(5), 1656-1668. <https://doi.org/10.1111/1556-4029.14498>.
- Kashfi M, Yazdankhah M, Khani Jeihooni A, and Karimi M. Evaluating the frequency of Self-Immolation and its Relationship with Social and Demographic Status of the Patients Referring to Ghotboddin E Shirazi during the Years 2006 and 2011, *Journal of Advanced Biomedical Sciences*. 2015 ; 4(4), 392-401. magiran.com/p1385544
- Enayat H, Hashemi Katakaki S R, and Mohammadi M. Meaning Reconstruction of Female Suicide Using Grounded Theory: A Case Study of Immolated Women Hospitalized in Isfahan Burn Hospital. *Strategic Research on Social Problems in Iran*. 2022 ; 11(2), 21-46. doi: 10.22108/srsp.2022.131272.1742

17. Garcia E C, Vieira P S C, de Andrade Viana R C, Mariano F C, de Brito M I B, Neto J D A F, and Neto M L R. Domestic violence and suicide in India. *Child Abuse & Neglect*.2022 ;127, 105573. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2022.105573>.
18. Aly R, and Alfonso C A. Self-Immolation in the Arab World After the Arab Spring. *Suicide by Self-Immolation: Biopsychosocial and Transcultural Aspects*.2021 ; 115-126. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-62613-6_9.
19. Stephenson L, van den Heuvel C, Humphries M, and Byard R W. Characteristic features of self-immolation in a western population. *Pathology*.2022 ;(54), S70. <https://doi.org/10.1016/j.pathol.2021.12.232>.
20. Mwita M, Ibigbami O, and Sukhai A. Self-Immolation in Sub-Saharan Africa. *Suicide by Self-Immolation: Biopsychosocial and Transcultural Aspects*.2021; 87-97. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-62613-6_7.
21. Dos Santos R A, Ravindran B, Duarte Molon N, and Chachamovich E. Social Sciences, Suicide and Self-Immolation. *Suicide by Self-Immolation: Biopsychosocial and Transcultural Aspects*.2021 ; 169-181. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-62613-6_13.
22. El Hayek S, Cherro M, El Harake N, and Ghossoub E. Self-Immolation in the Arab World: A Systematic Review. *Burns*.2022. <https://doi.org/10.1016/j.burns.2022.10.001>.

Original Article

Phenomenology of self-immolation among women with the experience of incestuous marriage: a case study of the Bakhtiari tribe, Khuzestan province

Received: 09/02/2020 - Accepted: 02/02/2021

Zahra Ghaffarnejad¹
Fatemeh Tahmasebi*²
Mohammad Motaghinia³
Fariba Bagherzadeh⁴
Hoda Alizadeh⁵

¹ Department of Family Counseling, Hormozgan University, Hormozgan, Iran.

² Department of General Psychology, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.

³ Department of Family Counseling, Payam Noor University, Isfahan, Iran.

⁴ Consulting Department, Khomeini Shahr Branch, Islamic Azad University, Khomeini Shahr, Iran.

⁵ Department of Clinical Psychology, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

* Department of General Psychology, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.

Email: fatahmasebi2000@gmail.com

Abstract

Introduction: The aim of the current research was to study the phenomenology of self-immolation among women with the experience of a bloody marriage.

Method: The method of the current research was a qualitative phenomenological type. The study sample consisted of 30 married women aged 18 to 50 from Khuzestan province who experienced self-immolation in 2019, whose marriages were based on consanguinity, and were selected through purposive sampling until saturation. Then a semi-structured interview was conducted with them, and finally the interviews were implemented word for word and analyzed using interpretative phenomenology.

Results: In this study, 3 main themes and several sub-themes were identified: 1) emotions, such as anger, humiliation, hatred and despair; 2) Communication with acquaintances, such as communication with spouse's family, communication with friends and relatives, and communication with one's family and 3) Communication with spouse, such as emotional relationship, sexual relationship, and physical relationship.

Conclusion: According to the findings, it can be said that self-immolation is influenced by the communication characteristics and emotions of the marital relationship; Therefore, it is necessary to provide a support system for people with psychological problems with forced marriage.

Keywords: self-immolation, bleeding, women

conflict of interest: There is no conflict of interest.